

יש תנאים המכשירים מוכת עץ לכהן גדול. (כן משמע ברש"י ד"ה כשרה לכהונה. וכן הביא הרשב"א (בתשובה ח"ו סח) מהירושלמי שיש דעה התולה זו במחלוקת התנאים במשנתנו בבוגרת. וכן משמע שם בח"ג ססט ד"ה ומה, וכ"מ מרש"י ס. ד"ה ומוכת).

ה. נבעלה לבהמה כדרכה — אעפ"י שאין זנות לבהמה, אסורה לכהן גדול משום 'בעולה'. ולמי שמכשיר מוכת עץ, הוא הדין בבהמה. (עפ"י רש"י). וכן בדיעבד אם נשא נשוי, כדין מוכת עץ (כדלהלן ס. וכן מפורש ברי"א"ו).

נבעלה לבהמה שלא כדרכה — לדברי רב יוסף בפירוש דברי רב, אסורה משום 'בעולה', ואביי הקשה על כך, וכן אמר שמואל בשם רבי, במעשה שרבע כלב כופרי ריבה אחת מאחוריה, שכשרה לכהן גדול.

ו. רבי חייא בר יוסף שאל משמואל, כהן גדול שקדש את הקטנה ובגרה תחתיו (לדעת האוסרים בוגרת לכהן גדול), מהו — האם איסור לא יקח מתייחס לאירוסין או לנישואין. והצה שמואל לפשוט להתיר, ודחו ואמרו סברא לאסור. (וכן מסקנת הסוגיא, שאסורה. עפ"י ראשונים).

א. דוקא בגרה אחר שנתמנה להיות כהן גדול, אבל בגרה ואחר כך נתמנה — יכנס. (תוס').
ב. צריך עיון אם נעשתה מוכת עץ או בעולה אחר קדושין, האם דומה לבגרה שנשתנה גופה אם לאו. (תוס'). ויש אומרים שנעשית בעולה אינו נחשב כשינוי הגוף (עריטב"א). ויש מחלקים בין העראה לגמר ביאה. (ע"ע: אבני מלואים לג; חדושי הגר"ט — יז).

ז. אירס את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול — יכנס. (יקח אשה. ואינו דומה לקטנה שנעשתה בוגרת — ששם נשתנה גופה, משא"כ כאן).
הוא הדין אירס בוגרת, או קטנה שבגרה, ואחר כך נתמנה להיות כהן גדול — מותרת. (תוס').

צז. א. אשה שנבעלה לבהמה — האם כשרה לכהונה?

ב. מה דינם של אתנן כלב ומחיר זונה?

א. אמר רב שימי בר חייא, ותניא נמי הכי: נבעלה לבהמה כשרה לכהונה, (ואפילו כדרכה. עפ"י רשב"א, וכ"מ ברש"י), ואף על פי שנבעלה ברצון ובת סקילה היא, (מ"מ כאשר אין עדים והתראה כשרה לכהונה. רש"י). ופירש רבא מפרזיקיא המקור לכך שאין זנות לבהמה, ממה ששינוי ש'אתנן כלב' מותר, שאם אמר אדם לזונה הילך טלה זה והבעלי לכלבי — מותר למזבח (וכדלהלן), הרי שאין זה נקרא 'זנות'.

ב. שנינו, אתנן כלב (כנ"ל) ומחיר זונה — (שהחליף זונה בטלה) — מותרים למזבח. (לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה' אלקיך לכל נדר, כי תועבת ה' אלקיך גם שניהם — שנים ולא ארבעה).

דפים נט — ס

צח. מה דין כהן גדול באנוסת עצמו ומפותרת עצמו, אנוסת חברו ומפותרת חברו — לכתחילה ובדיעבד? ומה דין הולד?

כהן גדול, אנוסת עצמו ומפותרת עצמו — לא ישא, ואם נשא נשוי. אמר רב הונא אמר רב: ומוציאה בגט. אלא שהועילו נישואיו לכך שאינו חייב לשלם קנס למפותרת כיון שנשא. ורב אשי הקשה על דברי רב. א. אף על פי שעלה ב'קשיא', נשאו דברי רב קיימים להלכה. עפ"י רי"ף ורמב"ם — איסור"ב יז, טו). והרי"א"ז פסק שמותר לקיימה.

ב. כתבו התוס' שנראה שזה שמוציאה בגט — מדרבנן, אבל מדאורייתא רשאי לקיימה. עוד צדדו התוס' שהולד אינו חלל, ואפילו לראב"י שאמר באנוסת חברו הולד חלל. וכן כתב הרמב"ן.

אנוסת חברו ומפותת חברו — לא ישא. ואם נשא — רבי אליעזר בן יעקב אומר: הולד חלל. (לרב הונא אמר רב, טעמו מפני שסובר כרבי אלעזר שפנוי הבא על הפנויה עשאה זונה, הלכך הולד חלל. ורב אשי הסיק שטעמו מפני שיש חלל מחייבי עשה). וחכמים אומרים הולד כשר. רב הונא ורב גידל אמרו בשם רב: הלכה כרבי אליעזר בן יעקב.

דף ס

צט. א. האם יש חלל מחייבי עשה?

ב. האם יש חלל מכהן הבא על הנדה?

א. לדברי רב אשי, נחלקו ראב"י וחכמים האם יש חלל מחייבי עשה (אלמנה וגרושה... כי אם בתולה... ולא יחלל זרעו), אם לאו (אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח, כי אם בתולה... — 'אלה' הפסיק הענין). ונפקא מינה לולד הבא מבעולה לכהן גדול, והלכה כרבי אליעזר בן יעקב, כאמור.

א. הרמב"ם (איסור"ב יט, ד) כתב שבעולה לכהן גדול אינה מתחללת בכיאתו אלא אם כן נשאה, ולא בביאה לבד. ויש חולקים. (כן הביא האבני-מלואים (ז סק"ט) משיטה מקובצת בכתובות ל).
ב. התוס' נקטו מסברא שלראב"י, ישנו לאו דולא יחלל בבעולה לכהן גדול, ולוקין עליו [ומשום כך הקשו מדוע אמרו 'חייבי עשה']. אבל מהרמב"ם (איסור"ב יז) יש לשמוע שאין קיים לאו זה. (עפ"י אבי עזרי איסור"ב יז, ב ע"ש בהסבר דעת הרמב"ם).

ג. הריב"ם (בתוס' עז: ד"ה מחלל) צדד לומר שמא חללה הבאה מחייבי עשה, אינה אסורה לכהן אלא ב'עשה' ולא ב'לאו'. והמשנה למלך (איסור"ב יט, ג) תמה על כך מסברא, וגם כתב שמסתימת דברי הרמב"ם אין נראה כן.

ד. משמע בסוגיא שלדברי רב לכולי עלמא אין חלל מחייבי עשה. (וע' בחדו' הגר"ר בנגיס ח"ב לו, ב).

ב. שנו בברייתא שאין חלל מביאת נדה. (אלה — למעט). והעמידו כרבי אליעזר בן יעקב. (ומשמע לכאורה שלפי חכמים יש חלל).

א. התוס' הרמב"ם (איסור"ב יח, א) הרמב"ן והרשב"א (ח"א א"ף ר) נקטו שגם האשה עצמה אינה מתחללת ולא נעשית 'זונה', ומותרת לכהונה. (וע' גם בית שמואל ז סקל"ה). והיו דעות שאסרוה לכהונה, אך גם לדעה זו כל עוד היא תחת בעלה אינה נאמנת לומר שנבעלה בנדותה ולאסור עצמה על בעלה הכהן, ורק לאחר מכן נאמנת. (ע' בשו"ת מהר"ם חלאה ד).

ב. יש מן האחרונים שכתבו שאעפ"י שאין הולד חלל מהתורה, פסול הוא לכהונה מדרבנן. (ע' לבוש אה"ע סוס"י ג ועוד). ואולם הסכמת הפוסקים שאפילו מדרבנן אינו פסול לכהונה, אלא שיש פגם במידותיו, וכבני תשע מדות. (ע' דעות הפוסקים, בשו"ת שבט הלוי ח"ד קסב).

ק. האם הכהן נטמא לאחותו באופנים דלהלן?

א. אחותו הארוסה איש אחר.

ב. ארוסה שנתגרשה.

ג. אנוסה ומפותה.

ד. מוכת עין.

ה. בוגרת.

א. אחותו ארוסה — רבי מאיר ורבי יהודה אומרים: מטמא לה (הקרובה), רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין מטמא לה. (אשר לא היתה...).

א. הלכה כרבי יוסי ורבי שמעון לגבי רבי מאיר ורבי יהודה. (עפ"י רמב"ם — אבל ב, ט ובכס"מ; רי"ד ורי"א^ז).

ב. נכנסה לחופה וידוע שלא נבעלה — כתב הרמב"ן שדינה בענייננו כארוסה, ולרבי מאיר ורבי יהודה מטמא לה. ואין הדבר מוסכם. (ע' בשאר ראשונים ובערוך לנר).

ב. ארוסה שנתגרשה — אפילו לרבי יוסי ורבי שמעון, מטמא לה (הקרובה). ואף על פי שאינה ראויה לכהן גדול [ולר"ש כל שאין ראויה לכהן גדול אין מטמא לה, כגון מוכת עץ], זו ריבה הכתוב, כי לא נעשה מעשה בגופה).

כתב הרמב"ן שהוא הדין נכנסה לחופה וודאי לא נבעלה, אם נתגרשה — מיטמא לה לדברי הכל.

ג. אנוסה ומפותה — אין מטמא לה. (ולאחתו הבתולה).

ד. מוכת עץ — אין מטמא לה. דברי רבי שמעון (הבתולה). אבל לדברי רבי מאיר ורבי יוסי מטמא לה. (אשר לא היתה לאיש — מי שהוייתה על ידי איש, יצאה זו).

אין הלכה כרבי שמעון במוכת עץ אלא כרבי מאיר ורבי יוסי שמטמא לה. (רי"ד; כסף משנה — אבל ב, ט).

ה. בוגרת — מטמא לה. דברי כל אדם. (הקרובה אליו — לרבות).

קא. גיורת פחותה מבת שלש שנים ויום אחד — מהי לכהונה?

רבי שמעון בן יוחאי אומר: גיורת שנתגיירה כשהיא פחותה מבת שלש שנים ויום אחד כשרה לכהונה. (וכל הטף בנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכס. והרי פינחס עמהם. אבל מבת שלש שנים, אפילו ודאי לא נבעלה, כיון שראויה ליבעל — אסורה). וחכמים חולקים. (החיו לכס — לעבדים ולשפחות). אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי יהושע בן לוי: הלכה כרבי שמעון בן יוחאי, שכן הורה רבי למעשה. ואילו רב נחמן בר יצחק הורה לכהן אחד שנשא גיורת פחותה מבת שלש שנים, שחייב להוציאה. (וכן פסקו הרי"ף והרא"ש ועוד).

דף סא

קב. האם מתי עכו"ם מטמאים בטומאת אהל ובמגע ובמשא?

רבי שמעון בן יוחאי אומר: קברי עובדי כוכבים אינם מטמאים באהל (ואתן צאני... אדם אתם — ואין הם קרויים 'אדם', ונאמר אדם כי ימות באהל...). אבל במגע ובמשא לא נתמעטו, ומטמאים (רבינא). התוס' כתבו שאין הלכה כרבי שמעון, שרשב"ג חולק עליו (באהלות יח, ט) והלכה כמותו במשנתנו. ואולם הרמב"ם פסק כרבי שמעון. וכן פסק בספר יראים (שיא, מובא בהג"מ אבל ג), וכתב עוד שרשאי כהן ונזיר ליטמא לעכו"ם מת, אף במגע ובמשא. (וע' בבאור דבריו בחדושי הגר"ד בנגיס ח"ב לא, ה).